

قانون تعیین تکلیف چاههای آب فاقد پروانه بهره‌برداری

ماده واحده - وزارت نیرو موظف است ضمن اطلاع‌رسانی فراگیر و مؤثر به ذی‌نفعان، طی دو سال تمام پس از ابلاغ این قانون، برای کلیه چاههای آب کشاورزی فعال فاقد پروانه واقع در کلیه دشتهای کشور که قبل از پایان سال ۱۳۸۵ هجری شمسی حفر و توسط وزارت نیرو و دستگاههای تابعه استانی شناسایی شده باشند و براساس ظرفیت آبی دشت مرتبط، و با رعایت حریم چاههای مجاز و عدم اضرار به دیگران و عموم مشروط به اجراء آبیاری تحت فشار توسط متقاضی پروانه بهره‌برداری صادر نماید.

تبصره ۱- به منظور صیانت از سفره آبهای زیرزمینی، وزارت نیرو مکلف است با تأمین هزینه از سوی مالکان چاهها، حداکثر طی دو سال پس از تصویب این قانون نسبت به نصب کنتورهای هوشمند برای تحویل حجمی آب در کلیه چاههای آب کشاورزی اقدام نماید.

تبصره ۲- وزارت نیرو مکلف است ظرف مدت پنج سال پس از تصویب این قانون و از محل منابع صرفه‌جویی حاصل از کاهش مصرف سوختهای فسیلی ناشی از اجراء این قانون، نسبت به برقی کردن کلیه چاههای آب کشاورزی اقدام نماید.

تبصره ۳- شرکت‌های آب منطقه‌ای مکلفند هر سه سال یک بار، مشروط به نبود تخلف از مفاد پروانه چاه توسط مالک یا مالکان، نسبت به تمدید پروانه بهره‌برداری چاههای آب کشاورزی در سراسر کشور اقدام نماید.

تبصره ۴- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مالک دستگاههای حفاری در سراسر کشور موظفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون، از شرکتهای آب منطقه‌ای استانها مجوز فعالیت و کارت تردد دریافت و سپس به حمل و نقل و تردد اقدام نمایند. پس از انقضای مهلت تعیین‌شده، نیروی انتظامی موظف به جلوگیری از حمل و نقل و یا تردد دستگاههای فاقد مجوز و کارت تردد می‌باشد.

همچنین وزارت نیرو موظف است با همکاری نیروی انتظامی نسبت به توقیف دستگاههای حفاری متخلف به مدت شش ماه و حمل آن به توقفگاه (پارکینگ) با هزینه مالک آن اقدام نماید.

رسیدگی به اعتراض مالکین در این خصوص بر عهده کمیسیون مندرج در تبصره (۵) این قانون می‌باشد.

تبصره ۵- وزارت نیرو مکلف است جهت رسیدگی به اختلافات ناشی از اجراء این قانون و قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱، در هر استان کمیسیونی تحت‌عنوان « کمیسیون رسیدگی به امور آبهای زیرزمینی » مرکب از یک نفر قاضی با حکم رئیس قوه قضائیه، یک نفر نماینده سازمان جهاد کشاورزی استان با حکم رئیس سازمان

و یک نفر نماینده شرکت آب منطقه‌ای استان با حکم مدیرعامل شرکت تشکیل دهد و نسبت به بررسی پرونده‌های شکایات اشخاص علیه دولت اقدام نماید. رأی لازم توسط قاضی عضو کمیسیون صادر می‌گردد. احکام صادره مذکور ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر در دیوان عدالت اداری می‌باشد. از تاریخ تصویب این قانون، کلیه دعاوی اشخاص علیه دولت مطروحه در محاکم عمومی برای اتخاذ تصمیم به این کمیسیونها احاله خواهد شد.

دبیرخانه این کمیسیون در شرکتهای آب منطقه‌ای مستقر می‌باشد.

تبصره ۶ - از تاریخ تصویب این قانون هرگونه جابجایی چاههای دارای پروانه که مواجه به کاهش فاحش آینده گردیده و یا خشک شده است، صرفاً در اراضی آبخور اولیه چاه و حداکثر در محدوده اراضی مالک و مشروط به رعایت سایر ضوابط ماده (۱۱) آئین‌نامه اجرائی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب و تبصره‌های ذیل آن و با تشخیص کمیسیونهای رسیدگی به صدور پروانه‌ها مجاز می‌باشد.

تبصره ۷- آئین‌نامه اجرائی این قانون حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و هفت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سیزدهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۴/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسید. رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف چاه‌های فاقد پروانه بهره‌برداری

ماده ۱ - الف - قانون: تعیین تکلیف چاه‌های فاقد پروانه بهره‌برداری

ب - شرکت مادر: شرکت سهامی مدیریت منابع آب ایران.

پ - شرکت: شرکت سهامی آب منطقه‌ای و شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان.

ت - دشت ممنوعه: دشتی که در ماده (۴) قانون توزیع عادلانه آب - و آیین‌نامه اجرایی آن، توسط وزارت نیرو ممنوعه اعلام شده و یا می‌شود.

ث - دشت آزاد: دشتی که بیلان آبی آن مثبت و بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی آن کمتر از میزان تغذیه سفره باشد.

ج - چاه‌های آب کشاورزی فعال فاقد پروانه: چاه‌های آب کشاورزی فعال فاقد پروانه که قبل از پایان سال

۱۳۸۵ حفر گردیده و توسط وزارت نیرو یا دستگاه های تابعه شناسایی شده باشند.

چ - ظرفیت آبی دشت: حداکثر حجم آب زیرزمینی قابل بهره برداری است که به صورت سالانه و براساس تعادل عوامل تغذیه و تخلیه کننده آبخوان توسط وزارت نیرو تعیین می شود.

ح - ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص: میزان آبی که پس از کسر سهم تخلیه توسط چاه های مجاز، قنوات و چشمه ها از ظرفیت آبی تجدید شونده دشت باقیمانده و توسط وزارت نیرو تعیین می شود.

خ - کمیسیون: کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه ها ماده (۵) آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب

ماده ۲ - شرکت موظف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، با استفاده از رسانه های مختلف آگهی نماید و موضوع را به اطلاع ذینفعان قانون برساند. بخشداری ها، دهیاری ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا و پاسگاه های انتظامی، همکاری لازم را به عمل می آورند.

ماده ۳ - شرکت موظف است پس از وصول درخواست و مدارک متقاضی صدور پروانه بهره برداری و بازدید کارشناسان از منطقه، با اخذ و تطبیق مدارک با مشخصات فنی و حقوقی شامل بانک اطلاعاتی، ظرفیت آبی دشت، حریم منابع آبی مجاور و عدم اضرار به عموم، مراتب را جهت بررسی و صدور رأی به کمیسیون ارجاع نماید.

ماده ۴ - کمیسیون با بررسی مدارک و مشروط به تحقق شروط اجازه صدور پروانه بهره برداری چاه های مشمول قانون را صادر می نماید:

۱- عدم اضرار به دیگران و عموم ماده (۷) این تصویب نامه.

۲- رعایت ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص دشت محل وجود چاه ماده (۸) این تصویب نامه.

۳- رعایت میزان آبدهی چاه ماده (۹) این تصویب نامه.

تبصره - مالک یا مالکان چاه های موضوع این ماده که به تشخیص کمیسیون واجد شرایط اخذ پروانه بهره برداری تشخیص داده نمی شوند، می توانند حداکثر ظرف (۲۰) روز از ابلاغ رأی از کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) اعتراض نمایند .

ماده ۵ - وزارت نیرو (شرکت) موظف است در صورت تأیید کمیسیون و با احراز اجرای آبیاری تحت فشار با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به صدور پروانه بهره برداری اقدام کند.

تبصره ۱ - در صورت وجود ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص در دشت به تناسب قدمت چاه حفر شده و

به ترتیب اولویت مصارف باغی و زراعی نسبت به صدور پروانه بهره برداری برای چاه های آب کشاورزی فعال فاقد پروانه اقدام می شود.

تبصره ۲ - مفاد لازم الرعایه و موارد منجر به ابطال یا عدم تمدید پروانه توسط مالک یا مالکان در پروانه بهره برداری درج می شود.

ماده ۶ - شرکت مکلف است هر سه سال یک بار، پروانه بهره برداری چاه های آب کشاورزی را مشروط به نبود تخلف از مفاد پروانه چاه توسط مالک یا مالکان تمدید نماید.

تبصره ۱ - شرکت ضمن نظارت به کلیه چاههای آب کشاورزی فعال در صورت وجود تخلف مراتب را به مالک یا مالکان اعلام می نماید تا حداکثر ظرف ۴۵ روز نسبت به رفع آن اقدام نمایند. در صورت عدم رفع تخلف توسط مالک یا مالکان در زمان مقرر یا تکرار تخلف، شرکت نسبت به ابطال پروانه بهره برداری چاه با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام می نماید. در صورت وجود تخلف در زمان تمدید پروانه و عدم رفع آن در ظرف ۴۵ روز پس از اعلام شرکت ضمن عدم تمدید پروانه بهره برداری، شرکت بر اساس قوانین و مقررات مربوط به چاه فاقد پروانه اقدام لازم را به عمل می آورد. در صورت اعتراض مالک یا مالکان موضوع به کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) برای رسیدگی و اقدام قانونی ارجاع می شود.

تبصره ۲ - مصادیق تخلف که در پروانه بهره برداری درج می شود عبارتند از :

۱ - نصب منصوبات غیر مجاز

۲ - اضافه برداشت از مفاد پروانه

۳ - عدم نصب و یا حذف و دستکاری کنتور هوشمند حجمی

۴ - کف شکنی، جابجایی و لایروبی بدون مجوز شرکت

۵ - انتقال آب به اراضی غیر آبخور اولیه چاه

۶ - تغییر نوع کاربری مصرف

۷ - فعال نبودن آبیاری تحت فشار

ماده ۷ - مصادیق اضرار به دیگران و عموم به شرح زیر بوده و احراز آنها به عهده کمیسیون می باشد.

۱ - عدم رعایت حریم کمی و کیفی منابع آب مجاور مانند چاه، چشمه، قنات و رودخانه .

۲ - تداوم بهره برداری از چاه برای تأمین نیازهای آب شرب فعلی و آتی و صنعتی فعلی و مصوب آتی اضرار داشته باشد.

۳ - تداوم بهره برداری از چاه در دشت های فاقد ظرفیت آبی موجب استمرار افت کمی و کیفی و تشدید بحران شود.

۴ - تداوم بهره برداری از چاه موجب ایجاد پدیده های نشست زمین و فروچاله شود.

۵ - تداوم بهره برداری از چاه موجب افت کیفی آب و پیش روی آب شور به سمت آب شیرین شود .

ماده ۸ - شرکت موظف است با همکاری سازمان جهاد کشاورزی استان، با استفاده از نتایج مطالعات کلیه دشت های آزاد و ممنوعه، رعایت آیین نامه اجرایی بهینه سازی مصرف آب کشاورزی موضوع تصویب نامه شماره ۶۸۰۶/ت/۱۵۷۰۰ هـ و بند "الف" ماده (۱۴۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه و در نظر گرفتن بهره برداری های مجاز فعلی و برنامه های توسعه منابع آب آتی نسبت به تعیین ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص دشت اقدام و پس از تأیید میزان آن توسط وزارت نیرو به کمیسیون و واحدهای ذیربط ابلاغ نماید.

ماده ۹ - وزارت نیرو مکلف است نحوه تعیین میزان آبدهی هر چاه را با توجه به ظرفیت آب زیرزمینی و مقدار حجم آب قابل تخصیص با لحاظ اجرای آبیاری تحت فشار و رعایت الگوی مصرف بهینه موضوع تصویب نامه شماره ۶۸۰۶/ت/۱۵۷۰۰ هـ در چارچوب دستورالعملی مشخص و ظرف سه ماه به شرکت ها ابلاغ نماید.

ماده ۱۰ - چاه های آب کشاورزی فاقد پروانه که بر اساس دستور قضایی و قوانین و مقررات مربوط به ماده (۲۴) آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب تا زمان لازم الاجرا شدن قانون پر و مسلوب المنفعه شده اند، مشمول این آیین نامه نمی شوند.

ماده ۱۱ - وزارت نیرو مکلف است در اجرای تبصره (۱) قانون، برنامه اجرایی نصب کنتورهای هوشمند حجمی را در مدت زمان مقرر در قانون و با اولویت دشت های ممنوعه، با هزینه مالکین چاه ها اجرا نماید.

ماده ۱۲ - شرکت در اجرای تبصره (۴) قانون و ماده (۱۳) قانون توزیع عادلانه آب و آیین نامه های مربوط نسبت به صدور مجوز فعالیت و کارت تردد برای دستگاه های حفاری اقدام نماید.

تبصره ۱ - تخلفات مالکین دستگاه های حفاری مطابق بند "هـ" ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲ - رسیدگی به اعتراض مالکین دستگاه های حفاری به عهده کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آیین نامه خواهد بود.

تبصره ۳ - نحوه نظارت، ساماندهی و شرایط احراز و ضوابط مرتبط با اسناد مثبت مالکیت دستگاه حفاری، روند رسیدگی به درخواست مالکین و سایر شروط مرتبط با صدور مجوز فعالیت و کارت تردد به پیشنهاد شرکت

مادر و پس از تصویب وزیر نیرو به شرکت ابلاغ می شود.

ماده ۱۳ - کف شکنی چاه های مجاز و فعال کشاورزی که دچار کاهش فاحش آبدهی حداقل به میزان شصت درصد آبدهی مجاز مندرج در پروانه و یا خشک شده اند و صاحبان آنها حداکثر پنج سال پس از خشک شدن و یا کاهش فاحش آبدهی به شرکت مراجعه نمایند تا سقف مجاز کف شکنی دشت و صرفاً در آبرفت مجاز است. جابجایی چاه هایی که مواجه با کاهش فاحش آبدهی گردیده اند و یا خشک شده اند، در اراضی آبخور اولیه چاه و حداکثر در محدوده اراضی مالک و مشروط به رعایت سایر ضوابط مندرج در ماده (۱۱) صرفاً در آبخوان آبرفتی و تا سقف مجاز کف شکنی در دشت، با تشخیص کمیسیون بلامانع می باشد.

ماده ۱۴ - جهت رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای قانون و قانون توزیع عادلانه آب کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی با ترتیب مقرر در تبصره (۵) قانون:

۱ - یک نفر متخصص فنی آب با حداقل مدرک کارشناسی با گرایش آب های زیرزمینی و یا زمین شناسی و حداقل ده سال سابقه مفید در حفاظت یا مطالعات آب های زیرزمینی که عضو کمیسیون نباشد، با حکم مدیر عامل شرکت.

۲ - یک نفر متخصص فنی آب و خاک با حداقل مدرک کارشناسی با گرایش آبیاری و زهکشی و حداقل ده سال سابقه مفید که عضو کمیسیون نباشد، با حکم رییس سازمان جهاد کشاورزی استان مربوط.

۳ - یک نفر قاضی با حکم رئیس قوه قضائیه.

تبصره ۱ - دبیرخانه کمیسیون موضوع ماده در شرکت مستقر بوده و دبیر آن به انتخاب و با حکم مدیر عامل شرکت از بین مدیران با سابقه مرتبط منصوب می شود.

تبصره ۲ - وظایف دبیرخانه کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیر زمینی موضوع این ماده:

۱ - ثبت شکایت پس از ارایه آن

۲ - دریافت شکایت

۳ - ارجاع شکایت به اعضای کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین نامه برای بررسی اولیه

۴ - کنترل اسناد و مستندات و تهیه گزارش لازم برای طرح در کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین نامه

۵ - اعلام و ابلاغ رأی کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین نامه به شاکی

۶ - تهیه لایحه دفاعیه از رأی کمیسیون در موارد تجدید نظر خواهی شاکی از دیوان عدالت اداری

۷ - انجام مکاتبات ضروری و امور دبیرخانه ای

ماده ۱۵ - شاکی مکلف است شکایت کتبی خود را با رعایت ترتیبات مقرر در دستورالعمل ابلاغی از سوی وزارت نیرو در خصوص تشکیل پرونده، تسلیم مدارک به کمیسیون، چگونگی ثبت و بایگانی پرونده های واصله راساً و به طور مستقیم یا توسط نماینده قانونی خود به دبیرخانه ارائه کند و دبیرخانه آن را ثبت نماید. تبصره - آن دسته از پرونده هایی که از سوی مراجع ذیصلاح قضایی و غیرقضایی به کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین نامه احاله می شود از ترتیبات مقرر در این ماده مستثنی می باشند .

ماده ۱۶ - دبیرخانه موظف است پس از وصول مدارک لازم از شاکی، گزارش مربوط را تهیه و برای اعضای کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این نامه ارسال نماید.

ماده ۱۷ - نمایندگان سازمان جهاد کشاورزی و شرکت آب منطقه ای استان در کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین نامه ضمن بررسی مستندات و گزارش ارسالی از سوی دبیرخانه، نظر کارشناسی خود را ظرف (۲۰) روز برای دبیرخانه ارسال می نمایند تا دبیرخانه ضمن ارسال گزارش و نظرات برای قاضی عضو کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین نامه ، پرونده شکایت را در نوبت طرح در کمیسیون یادشده قرار دهد.

ماده ۱۸ - پس از تشکیل کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین نامه با حضور کلیه اعضا، رأی لازم با لحاظ نظرات کارشناسی دو عضو دیگر توسط قاضی کمیسیون یاد شده صادر و دبیرخانه رأی صادره را به شاکی ابلاغ می نماید.

تبصره - رأی کمیسیون ماده (۱۴) ظرف (۲۰) روز پس از ابلاغ قابل درخواست تجدید نظر در دیوان عدالت اداری می باشد .

ماده ۱۹ - شورای تأمین هر استان یا شهرستان همکاری لازم را در اجرای قانون و قانون توزیع عادلانه آب بنا به درخواست شرکت به عمل می آورند.

ماده ۲۰ - چاه های آب فعال فاقد پروانه که واجد شرایط پروانه بهره برداری تشخیص داده نمی شوند مشمول سایر قوانین و مقررات مربوط از جمله قانون توزیع عادلانه آب و آیین نامه اجرایی آن می باشند.

ماده ۲۱ - دستورالعمل های اجرایی مورد نیاز این آیین نامه توسط وزارت نیرو و با همکاری وزارت جهاد کشاورزی تهیه و ابلاغ خواهند شد.